

Budgetforslag for Ældre- og Aktivitetsudvalget

Indhold

1.	Indledning.....	3
1.1	Formålet med budgethæftet.....	3
1.2	Temaer i årets budgetlægning	3
1.3	Hvad indeholder budgethæftet?.....	3
2.	Spilleregler for budgetlægningen.....	4
2.1	Drift	4
2.2	Anlæg	4
3.	Budgetrammer	5
4.	Forslag til driftsbudget	6
4.1	Udfordringer.....	7
4.2	Driftsønsker.....	9
4.3	Finansiering	10
5.	Budgetforudsætninger i driftsbudgettet.....	12
5.1	Aktiviteter.....	12
5.2	Øvrige budgetforudsætninger.....	12
6.	Forslag til anlægsbudget	13
6.1	Teknisk tilretning af anlægsbudgettet	13
6.2	Forklaring af større tekniske ændringer.....	14
6.3	Nye anlægsønsker inkl. finansiering.....	14
6.4	Afledt drift af anlægsprojekter.....	15

1. Indledning

1.1 Formålet med budgethæftet

Formålet med budgethæftet er at skabe et samlet overblik over udvalgets forslag til drifts- og anlægsbudget. Formålet er desuden at lave et let genkendeligt materiale, der gør det let at læse budgetforslagene på tværs af udvalg. Ved brug af hæftet får borgere, politikere og embedsmænd den samme indgang til indholdet af budgetforslaget, hvorfor man kan drøfte tal og beskrivelser på samme grundlag.

1.2 Temaer i årets budgetlægning

Et af hovedtemaerne i årets budgetlægning er at skabe budgetbalance på Omsorgsområdet.

Et centralt tema er den demografiske udvikling. Der bliver flere ældre og vi lever længere. Denne sunde aldring skyldes bl.a. bedre og hurtigere diagnoser, bedre behandlingsmuligheder og dermed øget overlevelse. Senest har andelen af gode leveår pr. borger dog vist sig at være faldende (jævnfør Danmarks Statistik).

Omsorgsområdets sværeste opgave bliver at finde tilstrækkelige ressourcer til at kunne vedblive med at understøtte "et langt, værdigt og aktivt liv".

Et andet tema bliver at håndtere og regulere pleje- og ældreboligkapaciteten, som udbygges både i kommunalt og privat regi.

Et tredje tema er udbygningen af det nære sundhedsvæsen, hvilket de sidste år har betydet et stigende forbrug af ydelser og sygeplejeartikler, større krav til kompetencer og bemanning samt en stigende kompleksitet, som medfører øget behov for koordinering og kompetenceudvikling.

1.3 Hvad indeholder budgethæftet?

Denne udgave af budgethæftet er til møde i Ældre- og Aktivitetsudvalget den 19. juni 2018.

På mødet skal udvalget drøfte følgende:

- Håndtering af fremtidige budgetudfordringer og driftsønsker samt finansiering heraf.

2. Spilleregler for budgetlægningen

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 14. marts 2018 (sag nr. 2) spillereglerne for årets budgetlægning, som er beskrevet nedenfor.

2.1 Drift

Udvalgene udarbejder budgetforslag inden for de udmeldte rammer, der er beregnet ud fra de principper, som er godkendt af Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Der er ikke udpeget særlige budgetudfordringer, som kan rejses overfor byrådet. Det betyder, at det enkelte fagudvalg selv skal finansiere eventuelle budgetudfordringer og driftsønsker inden for eget budget.

Der skal i 2019 findes effektiviseringer for en procent svarende til 37,5 mio. kr. Opgaven med at finde disse effektiviseringer er forankret i Økonomi- og Erhvervsudvalget. Som udgangspunkt skal det enkelte fagudvalg derfor ikke selv indregne effektiviseringsforslag i sit budgetforslag. Hvis et fagudvalg selv finder effektiviseringer i budgetlægningen, vil gevinsterne herved tilfalde udvalgsområdet og kunne finansiere evt. udfordringer eller driftsønsker.

Udvalgenes servicerammer er derfor ikke reduceret i 2019. Reduktionen på en procent svarende til 37,5 mio. kr. ligger foreløbigt under Økonomi- og Erhvervsudvalget som en ikke-udmøntet pulje. Udvalgenes servicerammer er reduceret med en halv procent årligt i 2020 til 2022, jf. byrådets effektiviseringsstrategi.

2.2 Anlæg

Økonomi- og Erhvervsudvalget har vedtaget følgende spilleregler for anlæg:

1. Udvalgene kan foreslå nye anlægsønsker i hele budgetperioden inden for uændrede rammer i hvert budgetår.

2. Nye anlægsønsker skal være fuldt finansierede ved bortfald eller reduktion af eksisterende anlægsprojekter inden for det enkelte udvalg, så udvalgets anlægsramme er uændret i hvert budgetår.
3. Alternativt kan udvalgene udskyde anlægsprojekter til 2023 for at finde fuld finansiering af nye anlægsønsker (alternativ til punkt 2).

De restriktive krav skyldes, at der allerede er vedtaget et stort anlægsprogram, og desuden at udgifterne allerede overstiger den forventede ramme, som staten fastsætter.

Eksempel 1: spilleregel ikke overholdt

Anlægsprojekt	2019	2020	2021	2022
Nye ønsker				
Nyt anlægsønske		10.000		
Finansiering				
Eksisterende projekt		-10.000	10.000	0
I alt	0	0	10.000	0

Eksempel 2: spilleregel overholdt

Anlægsprojekt	2019	2020	2021	2022	2023
Nye ønsker					
Nyt anlægsønske		10.000			
Finansiering					
Eksisterende projekt		-10.000			10.000
I alt	0	0	0	0	10.000

3. Budgetrammer

Nedenfor ses de økonomiske rammer, som er udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetforslaget.

Budgetrammer (i 1.000 kr. og 2019-prisniveau)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2017	Oprindeligt budget 2018	Korrigeret budget 2018	Forventet regnskab 2018	Budget 2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022
Ældreområdet	738.415	728.781	717.499	713.693	700.631	696.778	693.411	689.962

Rammerne er justeret med følgende forhold:

- Kommunernes Landsforenings seneste skøn for pris- og lønudviklingen
- Overførslerne fra 2017 er indarbejdet i hhv. det korrigerede budget 2018 og budgetforslaget for 2019

4. Forslag til driftsbudget

Forslaget til driftsbudget består af tre hovedelementer: udfordringer, nye driftsønsker og forslag til finansiering af disse. Med de spilleregler, som Byrådet har vedtaget, skal udvalget selv finansiere både udfordringer og driftsønsker. Hvis budgettet ikke balancerer kan driftsønsker derfor vælges fra eller nye forslag til finansiering vælges til.

I afsnit 4 opgøres det først, om der totalt er balance i driftsbudgettet.

Dernæst beskrives alle tre delelementer: udfordringer (afsnit 4.1), nye driftsønsker (afsnit 4.2) og forslag til finansiering af disse (afsnit 4.3).

Budgetbalance (i 1.000 kr.)

Afsnit	Forslag	2019
4.1	Udfordringer	12.789
4.2	Driftsønsker	375
4.3	Finansiering	-13.875
I alt		-711

Tabellen ovenfor viser, at der er en merfinansiering på 711.000 kr. i forhold til udfordringer og driftsønsker.

Definitioner

Udfordringer defineres som ændrede forhold, der vil medføre et økonomiske pres. De vil primært opstå som følge af udefra kommende påvirkninger fx demografi eller ny lovgivning uden fuld finansiering. Sekundært kan udfordringer også være utilsigtede konsekvenser af politiske beslutninger samt driftsmæssige problemer, der ikke kunne forudses.

Driftsønsker defineres som ønskværdige ændringer, som kan gennemføres, hvis det er muligt at finde finansiering. Det kan eksempelvis være serviceforbedringer eller kvalitetsforbedringer.

Det gælder som princip, at udfordringer skal håndteres før ønsker.

4.1 Udfordringer

Nedenfor beskrives de udfordringer, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Udfordringer i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Udfordring	2019	Beskrivelse	Senest drøftet
Ældreområdet				
1	Et langt, værdigt og aktivt liv			
1a	Stigende levealder samt generel stigning af antallet af ældre og 80+ årige	4.211	Antallet af 80+ årige stiger i Viborg Kommune til 2032 med næsten 80% samtidig med at sund aldring betyder stigende levealder, hvilket betyder et stigende pres på ressourcerne til den samlede kernevelfærd.	29.05.18
2	Pres på det nære sundhedsvæsen			
2a	Stigende forbrug af sygeplejeydelser	1.200	Udbygningen af det nære sundhedsvæsen har de sidste år vist et stigende forbrug af sygeplejeydelser.	29.05.18
3	Kapacitetsudvidelser på plejeboligområdet			
3a	Banebo	7.378	Manglende finansiering af drift i 2019.	24.04.18
3b	Udvidelse med 6 pladser på Friplejehjemmet Nordstjernen	0	Nordstjernen udvider kapaciteten med 6 pladser primo 2020.	
3c	Udvidelse med 2 pladser i Sjørup	0	Med nybygningen i Sjørup udvides antallet af demenspladser med fra 8 til 10	
	Afledt drift af anlægsprojekter	0	Nyt plejecenter i Skals. Se kommentar under pkt. 6.4 - AD1.	
Udfordringer i alt		12.789		

* Alle nye tal siden sidste udvalgs møde er farvemarkeret

Politikområde 1

AD 2) **Pres på det nære sundhedsvæsen**

Udbygningen af det nære sundhedsvæsen har de sidste år vist et stigende forbrug af sygeplejeydelser/-artikler (som ikke skyldes demografi), samt udvidelse af antal borger der plejes og behandles i eget hjem fremfor på sygehus. Et eksempel på stigende forbrug af ydelser er, at andelen af sygeplejeydelser er vokset med 18,6% (nationalt) fra 2010 til 2017. Det vil sige, at de borgere der modtager sygeplejeydelser i dag modtager flere ydelser end i 2010.

Omsorgsområdets hjemmepleje og hverdagsrehabilitering, dækker i dag meget bredt. Det skyldes at flere og flere opgaver løses af kommunale medarbejdere, frem for hos praktiserende læger og på hospitaler. 12.71% af Omsorgsområdet ydelser leveres i dag til borgere under 65 år, det vil sige børn, unge, voksne og seniorer. Det drejer sig både om personlig pleje, praktisk hjælp, sygepleje og træning.

Når et større antal borgere under 65 år får sygeplejeydelser medfører dette desuden en stigning på indkøb af sygeplejeartikler samt hjælpemidler på det samlede Omsorgsområde.

AD **Banebo**

3a Ældre- og aktivitetsudvalget besluttede den 27. februar 2018 at indstille til byrådet at Banebo etableres med 67 plejeboliger og 33 ældreboliger. Der resterer således en restudfordring i forhold til finansiering af driften af de plejeboliger der tages i brug i 2019.

AD **Nordstjernen**

3b Nordstjernen udvider med 6 pladser pr. 1. januar 2020. Det forventes at to af pladserne anvendes af beboere fra andre kommuner. Derfor tager udfordringen udgangspunkt i prisen for 4 pladser.

AD **Sjørup**

3c Udbygningen af Sjørup Ældrecenter blev i forbindelse med budgetlægningen 2016 – 2019 optaget på investeringsoversigten, og samtidig oplyste Ældre- og Sundhedsudvalget, at det øgede antal pladser på Sjørup Ældrecenter (2 pladser) vil medføre en afledt driftsudgift for området.

4.2 Driftsønsker

Nedenfor beskrives udvalgets driftsønsker, dvs. nye initiativer/tiltag, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Driftsønsker i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Driftsønske	2019	Beskrivelse	Senest drøftet
	Ældreområdet			
1	Et langt, værdigt og aktivt liv			
1a	Brobyggerne - forebyggelse af ensomhed	375	Udvidelse af projektet med én fuldtidsstilling	24.04.18
	Driftsønsker i alt	375		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

AD 1a) Brobyggerne – forebyggelse af ensomhed

I maj 2017 påbegyndte et projekt, hvor et team fra Aktivitet og Udvikling samarbejdede med hjemmeplejedistrikt Vesterparken, om at opspore ensomme og isolationstruede borgere der modtog hjemmehjælp, med det formål at hjælpe dem at den enkelte kommer ud af ensomhed og isolation.

I løbet af et år er ordningen udvidet til at omfatte tre hjemmeplejedistrikter i Viborg by, og ca. 100 borgere har været tilknyttet ordningen.

På baggrund af de erfaringer der er gjort i projektet anbefales en udrulning af ordningen til alle landdistrikter og omegnsbyer. Med en tilførsel af ressourcer svarende til 1 stilling (ergoterapeut) til Aktivitet og Udvikling forventes ordningen at kunne udrulles til hele kommunen i løbet af et par år.

4.3 Finansiering

Nedenfor beskrives de finansieringsforslag, som skal finansiere udvalgets udfordringer og driftsønsker.

Finansiering i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Finansiering	2019	Beskrivelse	Senest drøftet
Ældreområdet				
Effektivisering				
1a	Virtuel hjemmepleje (arbejdsgange og metode)	-1.500	Øget indsats på at omlægge fysiske besøg til skærmbesøg hos borgerne, hvorved antal minutter pr. besøg reduceres. Der arbejdes målrettet mod at alle opsatte skærme som minimum anvendes 1 gang dagligt samt omlægningsgraden af det samlede antal besøg øges.	29.05.18
1b	Medicinhåndtering – dosispakker (Arbejdsgange i hjemmeplejen)	-500	Øget indsats på anvendelse af teknologi, ved at gøre borger mere selvhjulpne i forhold til at indtage/få udleveret medicin	29.05.18
1c	Nedbringelse af sygefravær og vikardelen (Hjemmeplejen)	-300	Den øgede indsats finansierer noget af initiativet "Op i tid", ny vagtfordeling over døgnet og ledelsesspænd – omlægning fra koordinatore til planlæggere	29.05.18
1d	Nedbringelse af sygefravær og vikardelen (Plejecentre)	-500	Som en del af arbejdet med nedbringelse af sygefraværet arbejdes der med en ny strategi samt de fremadrettede indsatser i Omsorg. Øget fokus og indsats i forhold til brug af fast personale så vikarforbruget nedbringes	29.05.18
1e	Omlægning og effektivisering af arbejdsgange (Plejecentre)	-500	Optimering af bl.a. øget ledelsesfokus (teamledere)	29.05.18
1f	Digital understøttende træning (Visitationen)	-500	Som led i den i den rehabiliterende træning arbejdes der med digital understøttet træning i hjemmepleje- og hverdagsrehabilitering	29.05.18
Serviceændringer				
2a	Afvikling af initiativet "Styrkelse af aktivitet og omsorg på plejecentrene i ydertimer"	-4.600	Indsatsen består af ekstra personale med fokus på aktivitet og omsorg i ydertimerne (primært om eftermiddagen og først på aftenen) på plejecentrene og er igangsat med midler fra Ældremilliarden	29.05.18
2b	Reduktion af klippekort til hjemmeboende	-2.500	Klippekortet til hjemmeboende er oprindeligt igangsat med puljemidler. Midlerne er siden overgået til at være en del af bloktilskuddet – aktuelt 2,5 mio. kr. Disse midler finansierer i dag ½ times ekstra hjælp til de visiterede borgere om ugen. Midler fra Værdighedsmilliarden finansierer også ½ times ekstra hjælp således at klippekortet i dag giver ret til 1 times ekstra hjælp om ugen til de visiterede borgere.	29.05.18
2c	Reduktion af rengøring til hver 3. uge	-1.500	1.776 borgere får i dag rengøring hver anden uge. Ca. 356 borgere kan ikke reduceres i tid pga. hygiejne eller andre omstændigheder. Det forslås at de resterende 1.420 borgere fra 2019 vil få gjort rent hver tredje uge.	29.05.18

2d	Udbud af tøjvask for hjemmeboende og plejecenterboere	-1.100	Der gennemføres udbud af ydelsen tøjvask, således at der afhentes vasketøj ved borgeren hver 14. dag. Ydelsen medfører en egenbetaling for borgeren på 100-150 kr. om måneden, men borgeren sparer udgift til vaskemaskine, tørretumbler, el, vand og vaskemiddel. Forudsætningerne for besparelsen er anslået, og det vil være nødvendigt at få et konkret tilbud fra en leverandør, for at opstille et mere præcist besparelеспotentiale.	29.05.18
Driftsønske				
3a	Brobyggerne - forebyggelse af ensomhed	-375	Der foreslås opsagt lejemål på Vesterbrogade 9B og lejemålet på Møllegade	24.04.18
Finansiering i alt		-13.875		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Driftsønske

3a) Brobyggerne – forebyggelse af ensomhed

Til udvidelse af projektet med en ergoterapeutstilling, findes finansieringen på de 375.000 kr. ved følgende tiltag:

Med etablering af Hærvejens Dagcenter og Banebo med bl.a. caféfaciliteter, er der nu gode muligheder for pensionister i Viborg by.

Dermed foreslås lejemålet Vesterbrogade 9B, som huser et mindre antal pensionistgrupper, opsagt. Herudover er lejemålet på Møllegade opsagt i forbindelse med flytningen af Hærvejens dagcenter. Pensionistgruppen kan formentlig tilbydes lokaler andre steder.

5. Budgetforudsætninger i driftsbudgettet

Der redegøres nedenfor for de væsentligste budgetforudsætninger.

5.1 Aktiviteter

Aktivitetstal

Aktivitet	Regnskab 2017	Budget 2018	*Budget 2019
Kommunal hjemmepleje:			
Personlig pleje - timer	202.345	202.830	202.345
Praktisk hjælp - timer	34.935	34.992	34.935
Personlig pleje - brugere	1.121	1.127	1.121
Praktisk hjælp - brugere	1.205	1.206	1.205
Privat hjemmepleje:			
Personlig pleje - timer	8.120	8.037	8.120
Praktisk hjælp - timer	20.120	20.065	20.120
Personlig pleje - brugere	68	68	68
Praktisk hjælp - brugere	670	666	670
Sygeplejen:			
**Sygeplejeydelser - timer	155.448		

Bemærkninger til tabel: Alle tal hvor der indgår brugere, er beregnet som et gennemsnit pr. måned.

*Budget 2019 er beregnet på baggrund af aktivitetstal fra 2017.

**"Sygeplejeydelser - timer" er sygeplejeydelser leveret af både sosu-personale og sygeplejersker.

5.2 Øvrige budgetforudsætninger

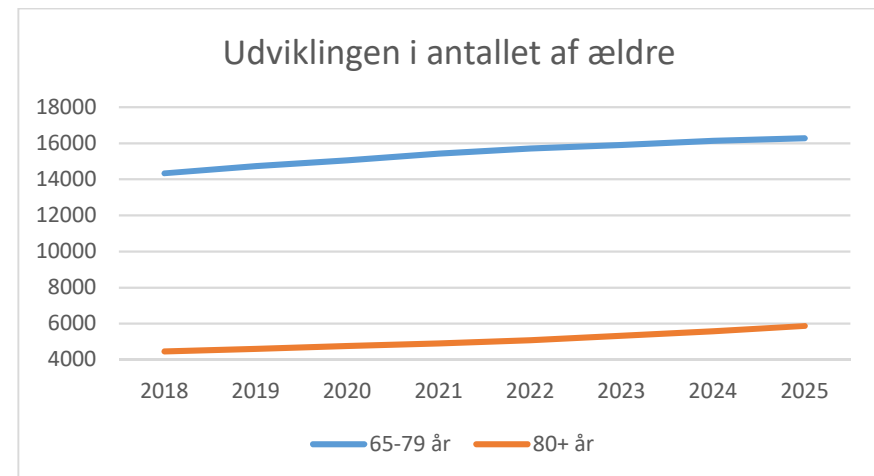
Ressourcetildelingsmodeller

Under Omsorgsområdet er der tildelingsmodeller (BUM-modellen), som bruges i hjemmeplejen og på plejecentrene.

Takster

Der beregnes takster på mad til hjemmeboende, beboer på plejecentre, caféer og dagcenter.

Demografi

6. Forslag til anlægsbudget

6.1 Teknisk tilretning af anlægsbudgettet

Som en del af budgetforslaget, skal udvalget aflevere et teknisk tilrettet anlægsbudget korrigeret for tekniske ændringer. Formålet med den tekniske tilretning er, at budgettet afspejler en realistisk tidsplan. Nedenfor ses først det vedtagne budget og dernæst budgettet efter tekniske ændringer. Bemærkninger til de enkelte projekter kan ses på dette [link](#).

Anlægsbasisbudget (i 1.000 kr. og 2019-prisniveau)

Nr.	Anlægsprojekt	VEDTAGET BUDGET					BUDGET EFTER TEKNISKE ÆNDRINGER						
		2019	2020	2021	2022	I alt	2019	2020	2021	2022	2023	I alt	
1	Servicearealer, Nyt plejecenter i "Viborg Baneby" (70 + 30 pladser)	43.200	-	-	-	43.200	43.200	-	-	-	-	43.200	
2	Servicearealer, Nyt plejecenter i "Viborg Baneby" 100 pladser (Servicearealtilskud)	- 4.000	-	-	-	- 4.000	- 4.000	-	-	-	-	- 4.000	
3	Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter (servicearealtilskud)	- 1.200	-	-	-	- 1.200	- -	- 1.200	-	-	-	- 1.200	
4	Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter (etablering af servicearealer)	-	-	-	-	-	2.450	-	-	-	-	2.450	
5	Omdannelse til levebo-miljø på plejecenter Kildehaven	103	3.627	-	-	3.730	103	3.627	-	-	-	3.730	
6	Nyt plejecenter i Skals (anlægssum)	206	206	24.700	-	-	206	206	24.700	-	-	-	
7	Nyt plejecenter i Skals (Servicearealtilskud)	-	-	2.400	-	2.400	-	-	2.400	-	-	2.400	
8	Renovering / udbygning af plejecentre	5.380	5.380	5.380	5.380	21.520	5.380	5.380	5.380	5.380	-	21.520	
9	Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter (anlægssum)	9.275	-	-	-	9.275	8.825	-	-	-	-	8.825	
Anlægsbudget i alt		52.964	9.213	27.680	5.380	70.125	0	56.164	8.013	27.680	5.380	0	72.125
Nettoændring til anlægsbudget i alt								3.200	-1.200	0	0		2.000

* På nuværende tidspunkt består budget efter tekniske ændringer af det vedtagne budget korrigeret for tillægsbevillinger og overførsler fra 2017. Derudover er der en enkel tidssforskydning af anlæg, som vedrører servicearealtilskud på projektet "Renovering og ombygning af Sjørup Ældrecenter".

6.2 Forklaring af større tekniske ændringer

Nedenfor ses en kort forklaring af større tekniske ændringer:

- AD 1) **Projektnavn**
Tekst
- AD 2) **Projektnavn**
Tekst

6.3 Nye anlægsønsker inkl. finansiering

Nedenfor ses udvalgets forslag til nye anlægsønsker inkl. forslag til finansiering af disse. Efter de spilleregler, som Byrådet har vedtaget, skal alle nye anlægsønsker være fuldt finansierede i det enkelte år ved bortfald eller reduktion af allerede vedtagne anlægsprojekter.

Nye anlægsønsker inkl. finansiering (i 1.000 kr.)

Nr.	Anlægsprojekt	2019	2020	2021	2022	2023	Beskrivelse	Senest drøftet
Nye ønsker								
Finansiering								
I alt		0	0	0	0	0		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Tabellen viser, at....

- AD 1) **Projektnavn**
Tekst
- AD 2) **Projektnavn**
Tekst

6.4 Afledt drift af anlægsprojekter

Nedenfor ses, hvad anlægsprojekterne medfører af afledte driftsudgifter, som ikke er indeholdt i det vedtagne driftsbudget. Der kan både være tale om afledt drift af nye anlægsønsker og afledt drift af eksisterende projekter.

De afledte driftsudgifter er indregnet i forslaget til driftsbudget under budgetudfordringer.

Afledt drift af anlægsprojekter (i 1.000 kr.)

Nr.	Anlægsprojekt	2019	2020	2021	2022	Beskrivelse	Senest drøftet
1	Nyt plejecenter i Skals				8.437		
Afledt drift i alt		0	0	0	8.437		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

AD 1) Nyt plejecenter i Skals

Budgettet er beregnet på baggrund af nettoudgiften til Banebo. Det forudsættes, at der udbygges fra 15 boliger til 60 boliger en udvidelse på 45 boliger.